

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

महाराष्ट्र भारतात फेरेरो अकादमी आणणार आहे

- लक्षवेध योजनेचा एक भाग म्हणून, महाराष्ट्र सरकारने राज्यात रॅकेट खेळ विकसित करण्यासाठी स्पेनच्या जेसी फेरेरो टेनिस अकादमीशी करार केला आहे.
- कार्यक्रमांतर्गत, JCFTA महा टेनिस फाऊंडेशन (MTF) आणि राज्यातील क्रीडा प्रशासकीय मंडळ (MSLTA) सोबत खेळाडूंना तसेच प्रशिक्षकांना नवीनतम प्रशिक्षण पद्धतीद्वारे प्रशिक्षित करण्यासाठी काम करेल.
- भारताची अव्वल महिला खेळाडू अंकिता रैनाचे प्रशिक्षक हेमंत बेद्रे या कार्यक्रमाचे प्रमुख असतील.

विचार करा:

- लक्षवेध योजनेबद्दल वाचा

ज्यांच्या कुणबी जातीच्या नोंदी सापडल्या त्या मराठ्यांचे नातेवाईक कुणबी म्हणून महाराष्ट्र सरकार ओळखणार

- महाराष्ट्र सरकारने एक अधिसूचना जारी करून मराठा समाजातील सदस्यांच्या रक्ताच्या नातेवाइकांना कुणबी वंशाचे दस्तऐवजीकरण केले आहे.
- कुणबी समाज, एक कृषीप्रधान समुदाय, इतर मागासवर्गीय (OBC) श्रेणी अंतर्गत येतो, तर मराठ्यांना सध्या आरक्षणाचा लाभ मिळत नाही.
- "सगे सोयरे" (रक्ताचे नातेवाईक) मध्ये एकाच जातीतील पिढ्यान्पिढ्या जवळच्या कुटुंबातील सदस्यांचा समावेश होतो.
- ओबीसी सवलती मागणाऱ्या काही मराठा गटांच्या मागण्यांचे निराकरण करण्याचा या हालचालीचा उद्देश आहे.

ठाण्याचा मासुंदा तलाव: 1200 वर्षे जुना

- मासुंदा तलाव, ज्याला उपवन तलाव असेही म्हटले जाते, हा महाराष्ट्रातील ठाणे येथील 1200 वर्षे जुने कृत्रिम तलाव आहे.
- 9व्या शतकात शिलाहार घराण्याने तलाव बांधला होता. हा मुळात सिंचन आणि पिण्याच्या पाण्यासाठी वापरले जात असे.

बद्दल:

- एकेकाळी ठाणे हे तलावांचे शहर म्हणून ओळखले जात होते.

- ऐतिहासिकदृष्ट्या ठाण्यात 60 हून अधिक तलाव आणि त्यांच्यासोबत असलेली मंदिरे आहेत.
- ठाणे महापालिका क्षेत्रात आज केवळ 36 तलाव शिल्लक आहेत.

बीटिंग रिट्रीट सोहळा

- बीटिंग रिट्रीट सोहळा हा भारतातील प्रजासत्ताक दिनाच्या उत्सवाचा कळस दर्शवणारा एक उत्साही देखावा आहे.
- 29 जानेवारीच्या संध्याकाळी नवी दिल्लीतील आयकॉनिक विजय चौकात आयोजित केला आहे.
- भारतीय लष्कर, भारतीय नौदल, भारतीय वायुसेना आणि केंद्रीय सशस्त्र पोलीस दल (CAPF) यांचे संगीत बँड प्रतिष्ठित प्रेक्षकांसमोर 31 आकर्षक आणि पाय-टॅपिंग भारतीय धून वाजवतील.
- प्रेक्षकांमध्ये राष्ट्रपती आणि सशस्त्र दलाच्या सर्वोच्च कमांडर श्रीमती. द्रौपदी मुर्मू, उपराष्ट्रपती श्री जगदीप धनखर, पंतप्रधान श्री नरेंद्र मोदी, रक्षा मंत्री श्री राजनाथ सिंह, इतर केंद्रीय मंत्री, वरिष्ठ अधिकारी आणि सामान्य जनता.
- 'सारे जहाँ से अच्छा' या सदैव लोकप्रिय असलेल्या धूनने हा कार्यक्रम संपेल.
- 'बीटिंग रिट्रीट' ची उत्पत्ती 1950 च्या दशकाच्या सुरुवातीस आहे जेव्हा भारतीय सैन्याच्या मेजर रॉबर्ट्सने मासड बँडद्वारे प्रदर्शनाचा अनोखा सोहळा स्वदेशी विकसित केला.

शहीद दिवस

- शहीद दिन, ज्याला शहीद दिवस असेही म्हणतात, हा दिवस अनेक देशांमध्ये त्यांच्या कारणासाठी मरण पावलेल्यांचा, विशेषतः त्यांच्या राष्ट्रासाठी मरण पावलेल्यांचा सन्मान करण्यासाठी आणि स्मरण करण्यासाठी साजरा केला जातो.
- हा दिवस "राष्ट्रपिता" महात्मा गांधी यांच्या हत्येचे प्रतीक आहे.
- 1948 मध्ये नथुराम गोडसेने गांधींची गोळ्या झाडून हत्या केली होती.
- दिल्लीतील बिल्गा भवन येथे प्रार्थना सभेला संबोधित करण्यासाठी ते जात असताना ही भीषण घटना घडली.

राज्य महाविद्यालये निवडणूक साक्षरतेसाठी योजना आखतील

- महाराष्ट्र सरकारच्या उच्च आणि तंत्रशिक्षण विभागाने सर्व राज्य महाविद्यालयांना विद्यार्थ्यांमध्ये निवडणूक साक्षरतेला चालना देण्यासाठी योजना आखण्याचे निर्देश दिले आहेत.
- या उपक्रमाचा उद्देश मतदान प्रक्रियेबद्दल जागरूकता वाढवणे, माहितीपूर्ण सहभागाचे महत्त्व आणि तरुण पिढीमध्ये मतदारांच्या उदासीनतेचा सामना करणे हा आहे.
- भारत निवडणूक आयोग आणि शिक्षण मंत्रालय यांच्यात निवडणूक साक्षरतेवरील सामंजस्य करार (एमओयू) जोडण्यात आला.

एकूण नोंदणीत महाराष्ट्र देशात दुसऱ्या क्रमांकावर आहे

- एकूणच शैक्षणिक नोंदणीच्या बाबतीत महाराष्ट्राने देशात दुसरे स्थान कायम राखले आहे.
- हे सर्व स्तरांवर नागरिकांसाठी शिक्षणाची सुविधा उपलब्ध करून देण्याची राज्याची वचनबद्धता दर्शवते.
- तसेच, राज्यातील पदव्युत्तर आणि पीएचडी अभ्यासक्रमांमध्ये प्रवेश घेऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांच्या संख्येत सातत्याने वाढ झाली आहे, जे शिक्षणातील विविध स्तरांवरील ट्रेडमध्ये व्यापक असमानता दर्शवते.
- यूपी पहिल्या स्थानावर आहे.

हरित ऊर्जा, पोलाद प्रकल्प: महाराष्ट्र सरकारने एका दिवसात 3.16 लाख कोटी रुपयांच्या सामंजस्य करारांवर स्वाक्षरी केली

संदर्भ:

- महाराष्ट्र सरकारने एका दिवसात ₹3.16 लाख कोटी किमतीच्या सामंजस्य करारांवर स्वाक्षरी केली, ज्यामुळे हरित ऊर्जा आणि औद्योगिक विकासाच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण प्रगती झाली.
- हे सामंजस्य करार दोन प्रमुख श्रेणींमध्ये येतात:

हरीत ऊर्जा:

- **मूल्य:** सात कंपन्यांसोबत ₹2.76 लाख कोटी सामंजस्य करार
- **फोकस:** वार्षिक 910 किलोटन (KTPA) च्या एकत्रित क्षमतेसह ग्रीन हायड्रोजन प्रकल्प
- **फायदे:** 63,900 नोकऱ्या निर्माण करणे, वार्षिक 511 कोटी किलो कार्बन उत्सर्जन कमी करणे

- **सहभागी कंपन्या:** NTPC ग्रीन एनर्जी, अवडा ग्रीन हायड्रोजन, नूतनीकरण ई-इंधन, आयनॉक्स एअर उत्पादने, L&T ग्रीन टेक, JSW ग्रीन हायड्रोजन, वेलस्पन गोदावरी GH2

स्टील मॅन्युफॅक्चरिंग प्लांट:

- **मूल्य:** ₹40,000 कोटी एमओयू
- **फायदे:** 83,900 नोकऱ्या निर्माण करा, औद्योगिक विकासाला चालना

वॉलमार्ट फाउंडेशनने महाराष्ट्रातील शेतीला बळकट करण्यासाठी 3 अनुदानांची घोषणा केली

- **वॉलमार्ट फाउंडेशनने नुकतेच** महाराष्ट्रातील अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना सक्षम करण्यासाठी आणि शेतीला बळकट करण्यासाठी एकूण \$3 दशलक्षपेक्षा जास्तीचे तीन अनुदान दिले.
- या अनुदानाचे लक्ष्य:
- **BAIF डेव्हलपमेंट रिसर्च फाउंडेशन:** 14,700 शेतकऱ्यांवर परिणाम करणारे आदिवासी क्षेत्रांमध्ये (पालघर, नाशिक, जळगाव) मूल्य साखळी उपक्रमांद्वारे जीवनमान आणि लैंगिक एकात्मता सुधारण्यासाठी \$1.56 दशलक्ष.
- **वॉटरशेड ऑर्गनायझेशन ट्रस्ट (WOTR):** पाच जिल्ह्यांमधील 15,000 शेतकऱ्यांसाठी हवामान लवचिकता आणि पाणी व्यवस्थापन वाढविण्यासाठी \$1 दशलक्ष.
- **कलेक्टिव्ह गुड फाउंडेशन:** FPOs आणि आर्थिक स्त्रोतांच्या माध्यमातून पाच जिल्ह्यांमधील 10,000 शेतकऱ्यांसाठी (70% महिला) हवामान-संवेदनशील वाढीसाठी \$500,000.

मराठा किल्ले युनेस्कोच्या जागतिक वारसा यादीसाठी भारताचे नामांकन असतील

- प्रतिष्ठित युनेस्कोच्या जागतिक वारसा यादीतील शिलालेखासाठी भारताने 12 किल्ल्यांचा समूह नामांकित केला आहे, ज्यांना एकत्रितपणे "भारताचे मराठा लष्करी भूदृश्य" म्हणून ओळखले जाते.
- महाराष्ट्र आणि तामिळनाडूमध्ये पसरलेले हे किल्ले मराठा लष्करी वास्तुकला आणि रणनीतीचे तेज आणि चातुर्य दाखवतात.
- नामांकनात किल्ल्यांची वैविध्यपूर्ण ठिकाणे (डोंगर किल्ले, बेट किल्ले इ.) आणि मराठा साम्राज्याचा उदय आणि लवचिकता घडवण्यात त्यांची भूमिका अधोरेखित केली आहे.

नामनिर्देशित 12 किल्ले आहेत

- साल्हेर
- शिवनेरी
- लोहगड
- खांदेरी
- रायगड
- राजगड
- प्रतापगड
- सुवर्णदुर्ग
- पन्हाळा
- विजयदुर्ग आणि
- महाराष्ट्रातील सिंधुदुर्ग आणि
- तामिळनाडूमधील जिंजीचा किल्ला.

मुंबईत आंतरराष्ट्रीय होलोकॉस्ट स्मृती दिन साजरा करण्यात आला

- मुंबईतील ज्यू समुदायाचे सदस्य आंतरराष्ट्रीय होलोकॉस्ट दिनाच्या स्मरणार्थ एकत्र आले, जो संयुक्त राष्ट्रांच्या आमसभेद्वारे 27 जानेवारी रोजी साजरा केला जातो.
- दुसऱ्या महायुद्धादरम्यान आणि नंतर युरोपमध्ये मारल्या गेलेल्या सुमारे 6 दशलक्ष ज्यूंना आदरांजली वाहण्यासाठी होलोकॉस्ट स्मरण दिन साजरा केला जातो.

कर्जमाफी, योजना असूनही 2023 मध्ये 2,851 शेतकऱ्यांनी जीवन संपवले

- राज्याच्या मदत आणि पुनर्वसन विभागाने संकलित केलेल्या आकडेवारीनुसार, गतवर्षी 2,851 शेतकऱ्यांना संकटामुळे आपले जीवन संपवावे लागले.
- 2022 मध्ये 2,942 कर्जबाजारी शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केली आणि 2021 मध्ये ही संख्या 2,743 होती.
- 2023 मध्ये विदर्भात (1,439) सर्वाधिक शेतकरी आत्महत्या झाल्या, त्यानंतर मराठवाड्यात (1,088) शेतकरी आत्महत्या झाल्या.

जागतिक कुष्ठरोग दिन

- जागतिक कुष्ठरोग दिन भारतात दरवर्षी 30 जानेवारी रोजी साजरा केला जातो.
- जागतिक कुष्ठरोग दिन या रोगाबद्दल जागरूकता निर्माण करण्यास आणि रोगाने ग्रस्त असलेल्यांना भेडसावणारा कलंक आणि भेदभाव दूर करण्यास मदत करतो.
- जागतिक कुष्ठरोग दिन 2024 ची थीम आहे "कुष्ठ रोगाला हरवा"

बद्दल:

- जागतिक कुष्ठरोग दिन जानेवारीच्या शेवटच्या रविवारी जगभरात साजरा केला जातो.

अशोक सराफ यांना महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार 2023 ने सन्मानित करण्यात येणार आहे

- मराठी आणि हिंदी चित्रपटांमधील उत्कृष्ट अभिनयासाठी प्रसिद्ध असलेले अशोक सराफ यांची महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार 2023 साठी निवड झाली आहे.
- कलाक्षेत्रातील भरीव योगदानाबद्दल अभिनेत्याचा गौरव करण्यात येणार आहे

भारतीय तटरक्षक दिन

- भारतीय तटरक्षक दिन 1977 मध्ये भारतीय तटरक्षक दलाच्या स्थापनेच्या स्मरणार्थ दरवर्षी 1 फेब्रुवारी रोजी साजरा केला जातो.

ही महत्त्वाची संस्था भारताच्या सागरी हितसंबंधांचे रक्षण करण्यासाठी महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावते, यासह:

1. **सागरी सुरक्षा:** चाचेगिरी, दहशतवाद आणि समुद्रातील बेकायदेशीर क्रियाकलापांपासून संरक्षण.
2. **शोध आणि बचाव:** सागरी आपत्कालीन परिस्थितीत बचाव कार्य चालवणे आणि जीव वाचवणे.

BILINGUAL

ADDAPEDIA

e-Books

मराठी

NATIONAL | INTERNATIONAL | REGIONAL | STATE SPECIFIC CURRENT AFFAIRS CURATED NOTES

IMPORTANT FOR ALL COMPETITIVE EXAMS

3. **पर्यावरण संरक्षण:** सागरी प्रदूषण रोखणे आणि पर्यावरणीय नियमांची अंमलबजावणी करणे.
4. **मत्स्यपालन संरक्षण:** बेकायदेशीर मासेमारीचा सामना करणे आणि सागरी संसाधनांचे संरक्षण करणे.
5. **आपत्ती निवारण:** नैसर्गिक आपत्ती आणि किनारी आपत्कालीन परिस्थितीत मदत पुरवणे.

ASER 2023 अहवालानंतर नवीन मार्गदर्शक तत्त्वे

- **शैक्षणिक स्थिती अहवाल (ASER) 2023** च्या वार्षिक अहवालात, महाराष्ट्राचा प्रतिनिधी म्हणून नांदेड जिल्ह्यावर लक्ष केंद्रित करून, **सरकारी शाळांमधील 14-18 वर्षांच्या वयोगटातील मूलभूत साक्षरता आणि संख्याशास्त्र (FLN)** कौशल्यांमधील चिंताजनक कमतरता उघड करण्यात आली.
- या समस्यांचे निराकरण करण्यासाठी, महाराष्ट्र राज्य शालेय शिक्षण विभागाने नवीन मार्गदर्शक तत्त्वे जारी केली.

मुख्य नवीन मार्गदर्शक तत्त्वे:

- आश्चर्यचकित तपासणी आणि शिक्षण मूल्यांकन:
- कामगिरी-आधारित शिक्षक प्रशिक्षण
- वर्धित अहवाल आणि जबाबदारी

पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना शिवसन्मान पुरस्काराने सन्मानित करण्यात येणार आहे

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांना 19 फेब्रुवारी 2024 रोजी प्रतिष्ठित शिव सन्मान पुरस्काराने सन्मानित करण्यात येणार आहे.
- हा महान मराठा योद्धा राजा छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या जयंतीशी एकरूप आहे.
- सातारा राजघराणे आणि शिवभक्तांनी स्थापन केलेला हा पुरस्कार, शौर्य, नेतृत्व यासह शिवाजी महाराजांच्या आदर्शांना मूर्त रूप देणाऱ्या व्यक्तींना दिला जातो.

विदर्भात उद्योगांना आकर्षित करण्याची प्रचंड क्षमता आहे

- केंद्रीय रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्री नितीन गडकरी म्हणाले की, महाराष्ट्राच्या विदर्भात गुंतवणूक आकर्षित करण्याची क्षमता आहे आणि **पाच वर्षांत गडचिरोली हा राज्यातील सर्वाधिक कर भरणारा जिल्हा बनेल**, असे प्रतिपादन केले.

बद्दल:

- हा प्रदेश **मध्य प्रदेश, छत्तीसगड, तेलंगणा आणि महाराष्ट्रातील मराठवाडा आणि खानदेश राज्यांच्या सीमेवर आहे.**
- विदर्भात एकूण **11 जिल्हांचा समावेश होतो:** अमरावती, अकोला, भंडारा, बुलढाणा, चंद्रपूर, गडचिरोली, गोंदिया, नागपूर, वर्धा, वाशीम आणि यवतमाळ. नागपूर, त्यापैकी सर्वात मोठे आणि गडचिरोली, जीवाश्म उद्यानाचे घर आहे.
- विदर्भ प्रदेश त्याच्या समृद्ध जैवविविधतेसाठी ओळखला जातो आणि अनेक वन्यजीव उद्याने आणि अभयारण्यांचे घर आहे - त्यापैकी काही **ताडोबा अंधारी व्याघ्र प्रकल्प आहेत, हे महाराष्ट्रातील सर्वात मोठे आणि सर्वात जुने राष्ट्रीय उद्यानांपैकी एक आहे; पेंच राष्ट्रीय उद्यान, देशातील प्रमुख राष्ट्रीय उद्यान आणि व्याघ्र प्रकल्पांपैकी एक; मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प; नवेगाव नागझिरा राष्ट्रीय उद्यान; आणि टिपेश्वर वन्यजीव अभयारण्य.**

कृषी परिवर्तन आणि वनीकरणामुळे महाराष्ट्रातील सवाना जैवविविधता नष्ट होते

- सवाना ही झाडे आणि गवत यांचा समतोल असलेली **अनोखी परिसंस्था आहेत**, जी जैवविविधता आणि स्थानिक समुदायांसाठी महत्त्वपूर्ण आहेत.
- महाराष्ट्रात स्थानिक वनस्पती आणि खेडूत समुदायांसाठी चरण्यासाठी विविध सवाना आहेत.

सवाना जैवविविधतेला धोका

1. **कृषी रूपांतरण:** सवानाच्या जागी सघन मशागत शेती केल्याने स्थानिक वनस्पती नष्ट होतात आणि पर्यावरणीय संतुलन बिघडते.
2. **वनीकरण:** जंगल पुनर्संचयित करणे किंवा कार्बन जप्त करण्याचे उद्दिष्ट ठेवून सवानाचे वृक्षारोपणात रूपांतर करणे, सवाना-अनुकूलित प्रजातींना अनावधानाने हानी पोहोचवू शकते.

प्रभाव:

1. **मूळ प्रजातींचे नुकसान:** कीस्टोन बारमाही गवत आणि परिसंस्थेसाठी महत्त्वपूर्ण असलेल्या इतर वनस्पती नष्ट होतात.
2. **अधिवासाचा न्हास:** खंडित भूदृश्ये आणि बदललेले मातीचे गुणधर्म नैसर्गिक पुनर्प्राप्तीमध्ये अडथळा आणतात.
3. **उपजीविकेवर परिणाम झाला:** चरण्यासाठी सवानांवर अवलंबून असलेले धनगर समाज जीवनावश्यक संसाधने गमावतात.

जागतिक पाणथळ प्रदेश दिवस 2024

- दरवर्षी 2 फेब्रुवारी रोजी जागतिक पाणथळ दिवस साजरा केला जातो.
- लोक आणि ग्रह या दोन्हीसाठी पाणथळ प्रदेशांच्या महत्त्वाच्या भूमिकेबद्दल जागतिक जागरूकता वाढवणे हे याचे उद्दिष्ट आहे.
- हे 1971 मध्ये रामसर कन्व्हेन्शन ऑन वेटलँड्सवर स्वाक्षरी केल्याचे स्मरण करते, जो पाणथळ जमिनींचे संवर्धन आणि सुज्ञ वापरासाठी आंतरराष्ट्रीय करार आहे.
- 2024 ची थीम आहे: "वेटलँड्स आणि ह्युमन वेलबीइंग"
- हे पाणथळ प्रदेश आणि शारीरिक, मानसिक आणि पर्यावरणीय आरोग्यासह मानवी आरोग्याच्या विविध पैलूंमधील परस्परसंबंधांवर लक्ष केंद्रित करते.

बद्दल:

- पाणथळ जमीन ही अशी परिसंस्था आहेत जिथे पाणी दीर्घकाळापर्यंत जमीन संपृक्त करते, विविध वनस्पती आणि प्राण्यांसाठी अद्वितीय निवासस्थान तयार करते.
- उदाहरणांमध्ये दलदल, बोगस, खारफुटी आणि अगदी भातशेती यांचा समावेश होतो.

तुम्हाला माहित आहे का?

- तामिळनाडू (14) राज्यात भारतातील सर्वाधिक रामसर साइट्स आहेत, त्यानंतर उत्तर प्रदेश राज्यात 10 साइट आहेत.
- भारतात सध्या 80 स्थळे आहेत ज्यांना आंतरराष्ट्रीय महत्त्वाच्या (रामसर साइट्स) वेटलँड्स म्हणून नियुक्त केले आहे.

CSMIA ने ई-कॉमर्स शिपमेंटच्या वर्षभरात 87% वाढ नोंदवली आहे

- मुंबईतील छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ (CSMIA) ने 2023 च्या सणासुदीच्या हंगामात ई-कॉमर्स शिपमेंटमध्ये वार्षिक 87% (YOY) वाढ अनुभवली.
- या वाढीचे श्रेय ऑनलाइन खरेदीची वाढती लोकप्रियता आणि जलद वितरणाची वाढती मागणी आहे.
- नाशवंत वस्तूंमध्ये लक्षणीय वाढ दिसून आली, आंब्याच्या निर्यातीत विक्री 318% वाढ होऊन, 4,700 मेट्रिक टनांपर्यंत पोहोचली.
- ही वाढ ई-कॉमर्स इकोसिस्टमला समर्थन देण्यासाठी विमानतळांची महत्त्वपूर्ण भूमिका आणि कार्यक्षम कार्गो हाताळणी पायाभूत सुविधांची गरज अधोरेखित करते.

माता आणि बालमृत्यू कमी करण्यासाठी महाराष्ट्र 'वात्सल्य' योजना राबवणार आहे

- माता आणि बालमृत्यू कमी करण्यासाठी राज्य सरकार महाराष्ट्रात 'वात्सल्य' कार्यक्रम राबवणार आहे.
- हे विविध माता आणि बाल संगोपन कार्यक्रम एकत्रित करून केले जाईल.
- या प्रकारच्या पहिल्या कार्यक्रमांतर्गत, प्रसूतीनंतरच्या तीन वर्षांपर्यंत आई आणि बाळाला गर्भधारणा आणि प्रसूतीनंतरची काळजी दिली जाईल.

मुंबई रेल्वे पायाभूत सुविधांसाठी 798 कोटी रुपये

- भारत सरकारने मुंबई अर्बन ट्रान्सपोर्ट प्रोजेक्ट्स (MUTP) अंतर्गत मुंबईच्या पश्चिम आणि मध्य रेल्वेमध्ये चालू असलेल्या क्षमता विस्तार प्रकल्पांसाठी अंतरिम बजेटमध्ये 798 कोटी रुपयांची तरतूद केली आहे.
- या वाटपाचे उद्दिष्ट मुंबईचे उपनगरीय रेल्वे नेटवर्क सुधारण्याचे आहे, जे लाखो प्रवाशांसाठी एक महत्त्वपूर्ण जीवनरेखा आहे.
- वित्तपुरवठा केलेल्या विशिष्ट प्रकल्पांमध्ये अतिरिक्त प्लॅटफॉर्म, नवीन ओळी आणि रोलिंग स्टॉक अपग्रेड समाविष्ट असू शकतात.

अंतरिम बजेटमध्ये बुलेट ट्रेनला 25 हजार कोटी रुपये मिळाले

- भारतातील पहिल्या हाय-स्पीड रेल (HSR) कॉरिडोरसाठी, मुंबई आणि अहमदाबादला जोडणाऱ्या बुलेट ट्रेन प्रकल्पासाठी बजेटमध्ये 25,000 कोटी रुपयांची तरतूद करण्यात आली आहे.
- भूसंपादनात होणारा विलंब आणि खर्चात वाढ होत असलेल्या या प्रकल्पासाठी ही महत्त्वाची चालना आहे.
- हा निधी नागरी कामाच्या करारासाठी आणि पुढील प्रकल्प विकासासाठी वापरला जाईल.

10.5% वाढीसह, BMC ने 2024-25 साठी 59,954 कोटी रुपयांच्या बजेटचे अनावरण केले

- बृहन्मुंबई महानगरपालिका (BMC) ने 2024-25 या आर्थिक वर्षासाठी आपला अर्थसंकल्प सादर केला, ज्यामध्ये मागील वर्षाच्या तुलनेत लक्षणीय 10.5% वाढ झाली आहे.
- एकूण अर्थसंकल्प 59,954 कोटी रुपये आहे, ज्यामध्ये मुंबईच्या विकासासाठी महत्त्वाकांक्षी योजना आहेत.

- रहिवाशांसाठी पायाभूत सुविधा, सार्वजनिक सेवा आणि एकूणच जीवनमान सुधारण्यावर लक्ष केंद्रित केले आहे.
- 2024-25 साठी अंदाजे महसूल उत्पन्न 35,749 कोटी रुपये आहे, जे मागील वर्षाच्या अंदाजाच्या तुलनेत 2,459 कोटी रुपयांची वाढ दर्शवते.
- 58.22 कोटी रुपयांचे सरप्लस बजेट बीएमसीची वित्तीय जबाबदारीच्या वचनबद्धतेवर प्रकाश टाकते.

बीएमसीने शिक्षणासाठी ₹3,497.82 कोटी बजेट जाहीर केले

- बृहन्मुंबई महानगरपालिका (BMC) ने आगामी आर्थिक वर्षात शिक्षण क्षेत्रासाठी ₹3,497.82 कोटींचा अर्थसंकल्प सादर केला आहे.
- मुंबईतील विद्यार्थ्यांसाठी शैक्षणिक संधी सुधारण्यासाठी BMC ची बांधिलकी अधोरेखित करून, मागील वर्षाच्या वाटपाच्या तुलनेत ही लक्षणीय वाढ दर्शवते.

अर्थसंकल्पातील महत्त्वाचे मुद्दे:

- शाळा आणि महाविद्यालयांमध्ये पायाभूत सुविधांच्या विकासासाठी वाढीव वाटप.
- शिक्षक प्रशिक्षण आणि भरती सुधारण्यावर भर देणे.
- वंचित विद्यार्थ्यांसाठी नवीन शिष्यवृत्ती योजनांचा परिचय.
- शाळांमध्ये डिजिटलायझेशन उपक्रमांसाठी वाटप.
- अभ्यासक्रमेतर क्रियाकलापांना प्रोत्साहन देणे आणि सर्वांगीण विकासावर भर.

हरित सार्वजनिक वाहतुकीला चालना देणे: बेस्ट मुंबईला ई-बससाठी ₹928 कोटी मिळाले

- बृहन्मुंबई इलेक्ट्रिक सप्लाय अँड ट्रान्सपोर्ट (BEST) उपक्रम, जे दररोज 30 लाखांहून अधिक बस प्रवाशांची सेवा करते, 2024-25 साठी बृहन्मुंबई महानगरपालिकेच्या (BMC) ₹59,954.75-कोटी बजेटच्या केवळ 1.5% वाटप करण्यात आले आहे.
- सादर केलेल्या अर्थसंकल्पात, नागरी संस्थेने बेस्टला ₹ 928.65 कोटींचे वाटप केले, जरी रोख-अवलंबलेल्या उपक्रमाने ₹ 3,000 कोटींची मागणी केली होती.
- BMC च्या अर्थसंकल्पीय दस्तऐवजात BEST च्या आर्थिक स्थितीचा विचार केला आहे आणि उपक्रमाला ₹800 कोटी अनुदान म्हणून आणि आणखी ₹128.65 कोटी 2,000 इलेक्ट्रिक बस खरेदीसाठी देण्याचा प्रस्ताव आहे.
- या अनुदानामुळे बेस्टला पायाभूत सुविधांचा विकास, भांडवली उपकरणे खरेदी, कर्जाची परतफेड, वेट लीज ऑपरेटर्सना पेमेंट, बोनस आणि ग्रॅच्युइटी यांसारखे

कर्मचारी खर्च, पेन्शनधारकांची थकबाकी, वीज देयके आदी खर्च भागवण्यास मदत होईल.

8 लाखांपेक्षा कमी कौटुंबिक उत्पन्न असलेल्या महिला विद्यार्थ्यांसाठी मोफत उच्च शिक्षण प्रस्तावित आहे

- राज्य सरकारने ₹ 8 लाखांपेक्षा कमी उत्पन्न असलेल्या कुटुंबातील महिला विद्यार्थ्यांना मोफत उच्च शिक्षणाची तरतूद करण्यास मुख्यतः मंजूरी दिली आहे.
- सध्या, इतर मागासवर्गीय (OBC) आणि आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विभाग (EWS) श्रेणींमध्ये प्रवेश घेतलेल्या महिला विद्यार्थ्यांना 50% फी माफी मिळते.

PM मोदी 19 फेब्रुवारी रोजी मुंबईच्या कोस्टल रोडच्या अर्धवट भागाचे उद्घाटन करणार आहेत

- पंतप्रधान नरेंद्र मोदी 19 फेब्रुवारी रोजी बहुप्रतिक्षित कोस्टल रोड प्रकल्पाच्या अर्धवट भागाचे उद्घाटन करणार आहेत.
- हे उद्घाटन शहरातील दीर्घकालीन वाहतूक कोंडी सोडविण्यासाठी एक महत्त्वपूर्ण टप्पा आहे.

प्रकल्प तपशील:

- **उद्घाटन विभाग:** वरळीतील बिंदुमाधव ठाकरे चौक ते मरीन ड्राइव्हपर्यंत विस्तारलेली दक्षिणेकडील लेन अधिकृतपणे लोकांसाठी खुली केली जाईल.
- **सार्वजनिक प्रवेश:** उद्घाटनानंतर, दक्षिणेकडील लेन 20 फेब्रुवारीपासून सार्वजनिक वापरासाठी कार्यान्वित होईल.
- **प्रकल्पाची व्याप्ती:** संपूर्ण कोस्टल रोड प्रकल्पात दोन टप्पे आहेत:
- **फेज 1 (दक्षिण दिशेला):** सध्या उद्घाटन होत असलेल्या, या 10.58 किमी लांबीचे उद्दिष्ट नरिमन पॉइंट आणि मरीन ड्राइव्ह दरम्यान वाहतूक प्रवाह सुलभ करणे आहे.
- **फेज 2 (उत्तरेकडे):** 15 मे पर्यंत उघडण्याचे नियोजित, या 8-लेन विभागात दुहेरी बोगदे आहेत, ज्यामुळे कनेक्टिव्हिटी आणखी वाढेल.
- **प्रकल्प खर्च:** एकूण प्रकल्पाची किंमत अंदाजे ₹12,721 कोटी आहे (काही स्त्रोतांनुसार ₹13,983 कोटी).

Adda247

Maharashtra ka mahapack

**Live classes, Test series
Recorded videos, E-books**

MPSC (राज्यसेवा) MPSC (संयुक्त) महाराष्ट्र पोलीस
तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग महानगर पालिका नगर
परिषद, जिल्हा परिषद ,SSC & ALL OTHER STATE
EXAM

